

Kysy Ryhti- hankkeesta

27.1.2022 RYHTI info

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Tervetuloa Kysy Ryhti- hankkeesta –tilaisuuteen!

Tapaamisen tarkoitus

- Esitellä vuoden 2022 toimenpiteitä
- Keskustella toimenpiteiden sisällöstä
- Vastata teitä askarruttavia kysymyksiä rakennetun ympäristön tietojärjestelmän tuomista muutoksista

Päivän ohjelma:

14:00 – 14:10 Tervetuloa ja esittäytymiset

14:10 – 14:30 Katsaus vuoteen 2022

14:30 – 15:30 Kysymyksiä ja vastauksia Ryhti-hankkeesta

Tilaisuuden ohjeet

- Esitetään rohkeasti kysymyksiä ja kommentteja.
- Keskitytään esitykseen tai puheenvuoroon.
- Annetaan tilaa muiden ajatuksille ja kunnioitetaan erilaisia näkemyksiä.

- Ajatuksia ja kysymyksiä voi kirjata tilaisuuden aikana Teamsin chatiin
- Tallennamme alun esityksen. Katsottavissa kaksi viikkoa.
- Kysy apua, jos tulee teknisiä ongelmia.

Ryhti-hankkeen ajankohtaiskatsaus

27.1.2022

Jemina Suikki, ympäristöministeriö

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Hallitusohjelman kirjaus luo tahtotilaa isolle muutokselle:

”Luodaan rakennetun ympäristön
valtakunnallinen, digitaalinen
rekisteri ja tietoaalusta, joihin
maankäyttöä ja rakentamista
koskevat päätökset ja prosessit
tukeutuvat.”

Rakennetun ympäristön tiedon digitalisaatio ympäristöministeriössä

MRL- uudistus

2023

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) säädökset digitaalisen tiedon toimittamisesta ja ylläpidosta

- Mm. kaavat ja rakennusluvut sähköisinä kansallisesta tietojärjestelmästä.
- Rakennuksen omistaja pitää tietoa ajan tasalla koko rakennuksen elinkaaren ajan.

Yhteen- toimivuustyö

2020–2023

Tietomallit ja tiedonhallinnan säännöt rakennetun ympäristön tiedolle

- Mm. kaava- ja rakennustiedon tietomallit, hallintamallit ja sanastot sovittuna alan kanssa laajassa ja avoimessa yhteistyössä

Ryhti-hanke

2020–2023

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (RYTJ)

- Tahtotila, tuki ja perusta muutokselle
- Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä
- RYTJ suunnitelmätietovaranto: Valtakunnallinen tietovaranto, joka sisältää maankäytön suunnitelmat, kuten kaavat ja tiedon kaavan laatimisen vaiheista.
- RYTJ rakennustietovaranto: Valtakunnallinen yhteinen tietovaranto, jossa on rakennuksen ydintiedot.
- Tietoalusta: Rakennetun ympäristön tiedon ekosysteemi. Tiedon välitys eri organisaatioiden ja järjestelmien välillä. Kokonaisuus joka palvelee käyttäjää.

2020–

Nykyisten tietojen digitalisointi

- Olemassa olevien kaava- ja rakennustietojen saatavuus ja laadunparannus.

Ryhti-hankkeen tavoitteet

VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Yhteentoimiva tieto on esteettömästi käyttäjien saatavissa koko yhteiskunnassa.

Laadukas tieto auttaa tekemään parempia päätöksiä sekä edistää liiketoimintaa ja palveluja.

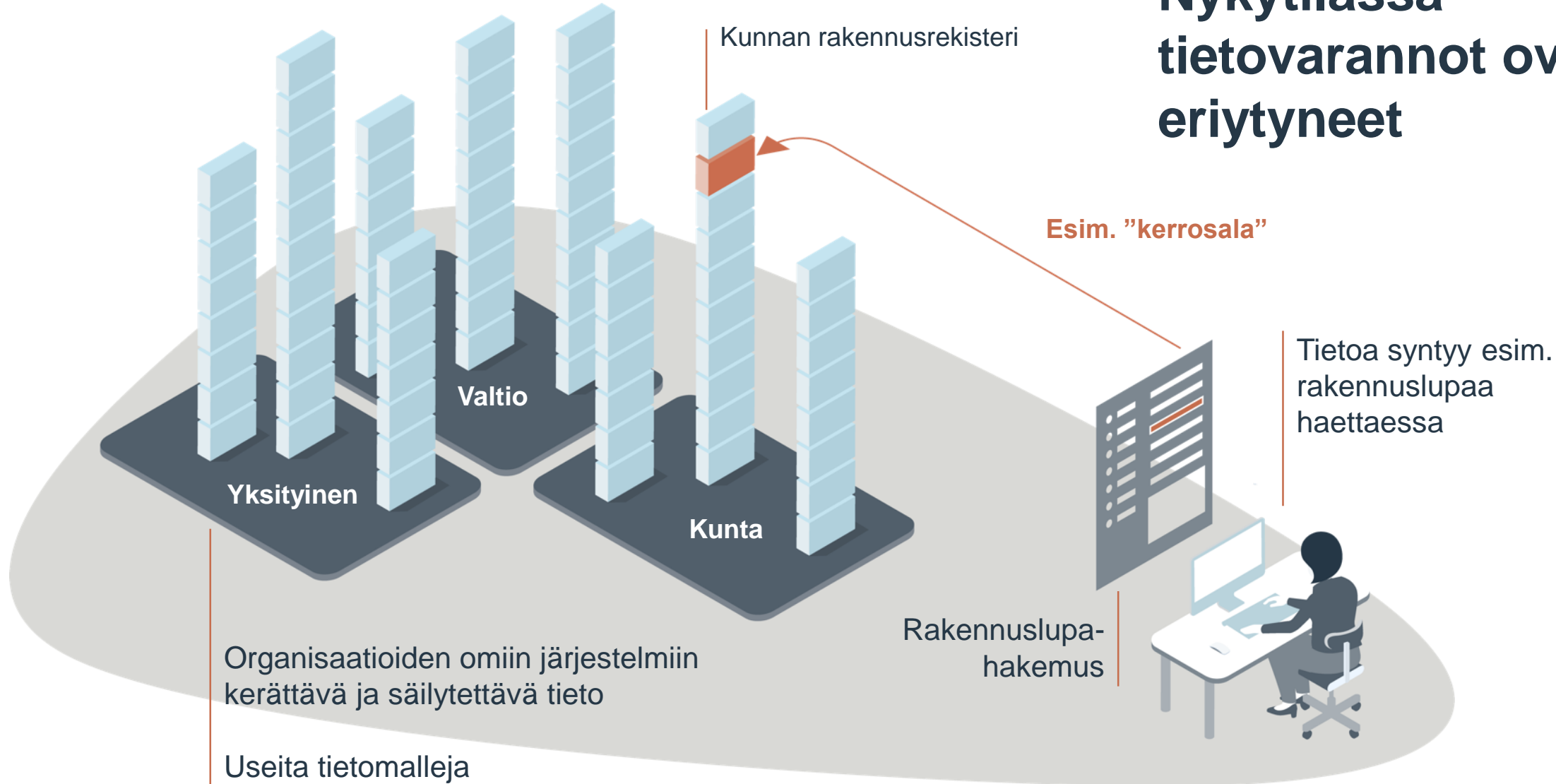
TOIMINNALLISET TAVOITTEET

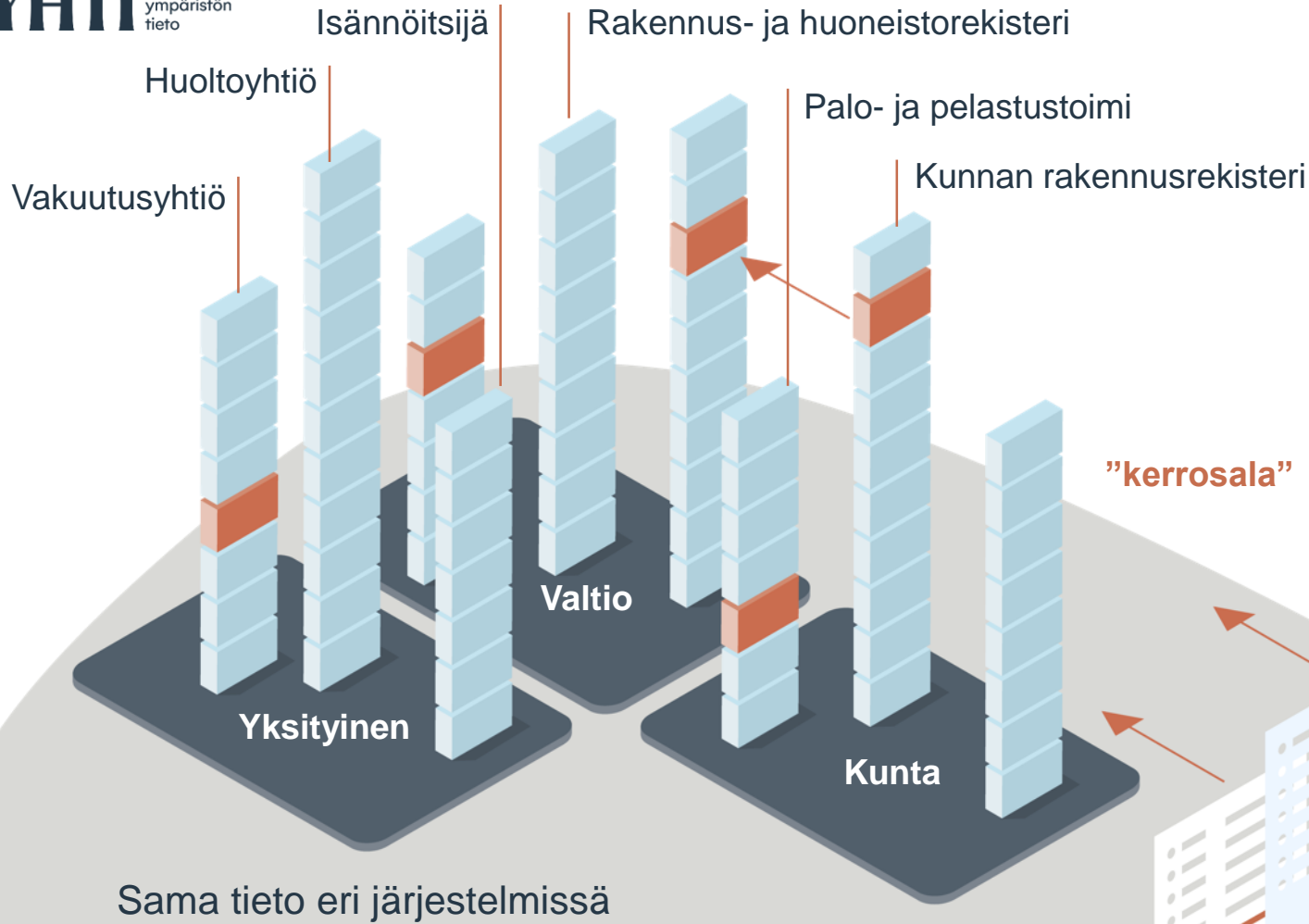
Luodaan valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä, joka kokoaa yhteen rakennus- ja suunnitelmatiedot yhteentoimivassa muodossa.

Rakennetun ympäristön tiedot on määritetty, ja ala on ottanut määrittelyjä käyttöön. Tiedon yhteentoimivuus paranee.

Päällekkäisen tiedon kerääminen vähenee merkittävästi ja tieto pysyy ajan tasalla.

Nykytilassa tietovarannot ovat eriytyneet

Haasteet

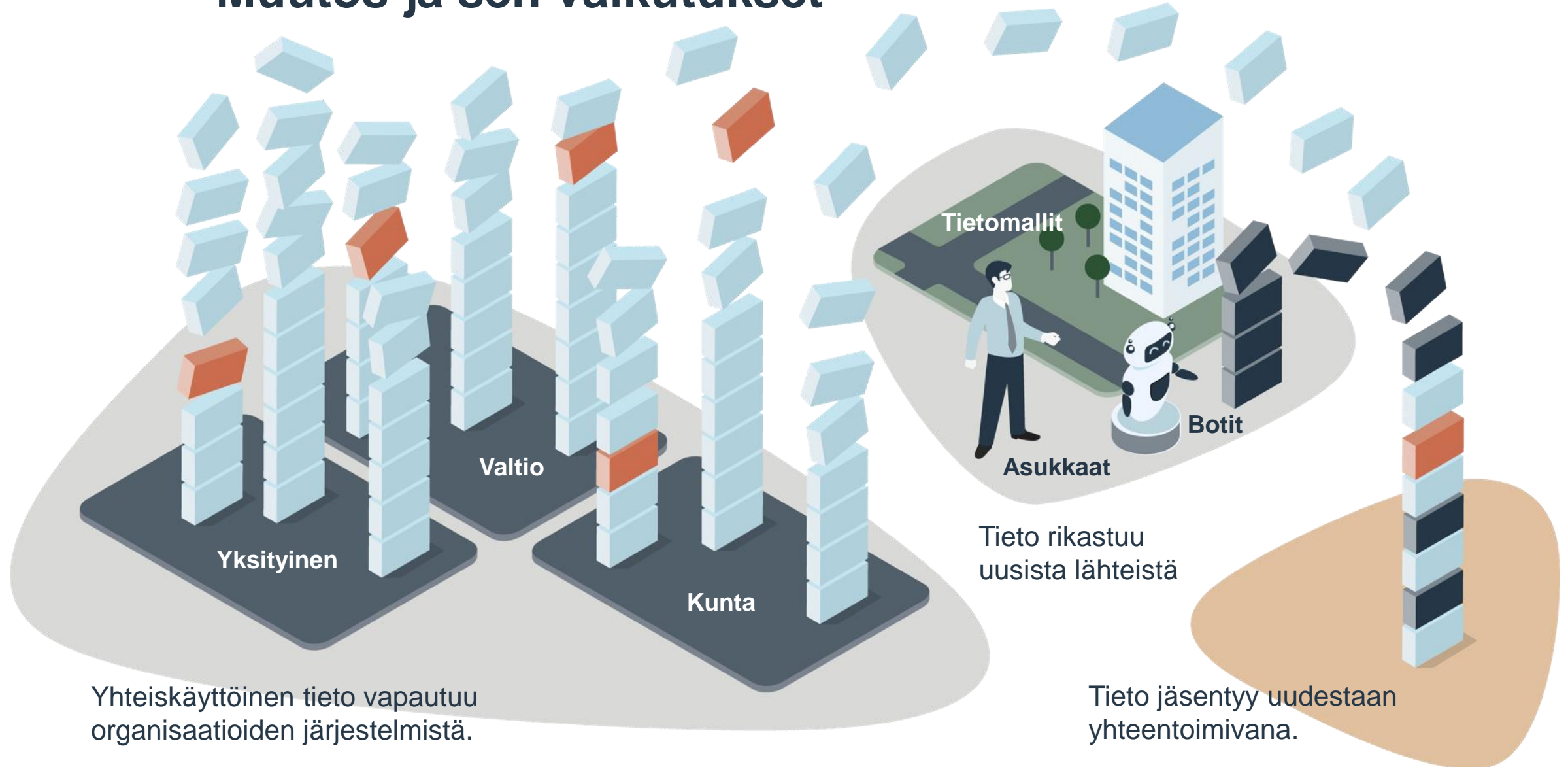
Toisen organisaation tietoa on vaikea hyödyntää. Sitä on työlästä tai mahdotonta jalostaa uusiin tarkoituksiin.

”kerrosala”

Tiedon tuottaja muokkaa samaa tietoa eri järjestelmissä.

Muutos ja sen vaikutukset

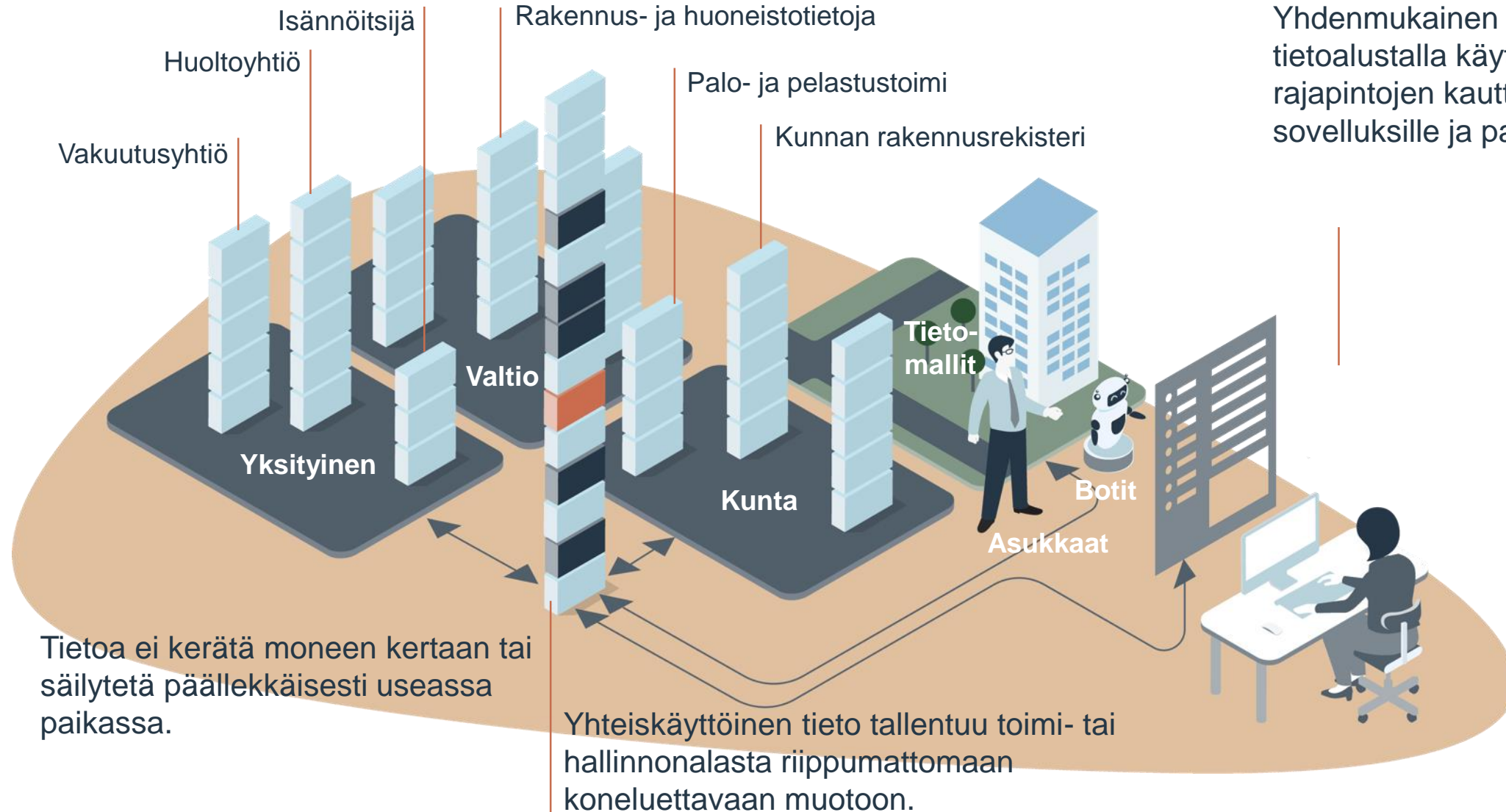
Yhteiskäyttöinen tieto vapautuu organisaatioiden järjestelmistä.

Tieto rikastuu uusista lähteistä

Tieto jäsentyy uudestaan yhteentoimivana.

Tavoitetila

Yhdenmukainen tieto on tietotalustalla käytettävissä rajapintojen kautta eri sovelluksille ja palveluille.

2020–2024

Tietojärjestelmän
määrittely ja rakentaminen

2025–2029

Käyttöönotto
ja siirtymäkausi

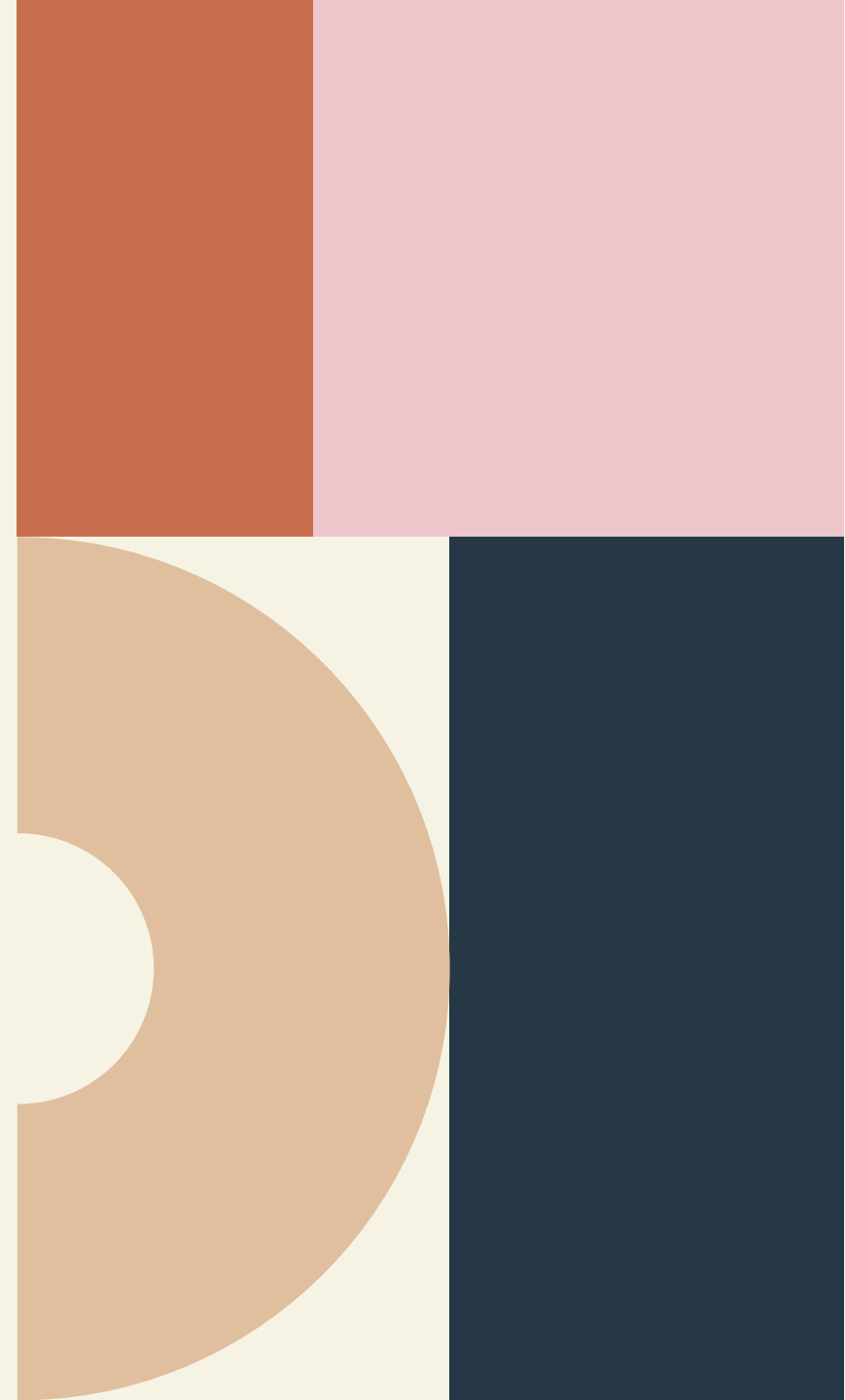
2030

Vakiintuminen
ja jatkosovellukset

**Suomessa on maailman
parhaaseen tietoon
perustuva, hyvinvointia luova
ja kestävä elinympäristö.**

Mitä muutos tarkoittaa käytännössä?

Esimerkki muutoksesta

Yritysten toimipisteiden suunnittelu helpottuu

Yritys valmistelee verkostonsa laajentamista uudelle paikkakunnalle ja puntaroi sijoittumisvaihtoehtoja. Yritys etsii liiketoimintansa kannalta sopivaa yritystonttia ja kaipaa tietoja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä eri alueilla.

Näin tänään

Yritys kokoaa tietoa kuntien eri lähteistä, koska koko maan kattavaa tietoa kaavoitustilanteesta tai rakentamisesta ei ole. Seudun yhdyskuntarakenteen, liikenneyhteyksien ja väestön kehittämisestä on vaikea tai mahdoton muodostaa kokonaiskuvaa. Kun yritys tiedustelee aineistoja ja tontteja kunnista, se samalla joutuu paljastamaan sijoittumisaikansa mahdollisille kilpailijoille.

Näin tulevaisuudessa

Yritys saa uuden tietojärjestelmän kautta tiedot kaavoista ja vireillä olevista suunnitelmista valtakunnallisesti. Toimija voi puntaroida sijoittumiskohteita kuntarajasta riippumatta. Väestö- tai palvelurakenteen muutoksen tarkastelu on sujuvampaa. Yritys voi toteuttaa paremmin strategiaansa, ennakoida tulevaa ja parantaa kilpailuasemaansa markkinoilla.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Laadukkaampaa tietoa tutkijoille

Tutkijat tarvitsevat rakennettua ympäristöä koskevaa tietoa analysoidakseen esimerkiksi yhdyskuntarakenteen muutoksia. Tutkijoiden työ on haastavaa, sillä tieto on hajallaan, sitä on työlästä yhdistää ja vertailla, ja tieto on usein myös puutteellista.

Näin tänään

Tutkijat joutuvat käyttämään paljon aikaa tiedon keräämiseen. Ensisijaisia suunnitelma- ja rakennustietojen lähteitä ovat internetin kautta löytyvät avoimet aineistot. Usein ne eivät riitä, ja on otettava yhteys suoraan kuntiin. Vertailevalle tutkimukselle ongelmallista on, että eri kuntien aineistot eivät ole yhdenmukaisia. Suomessa alueiden välinen vertailu on vaikeaa, puhumattakaan kansainvälisestä vertailtavuudesta.

Näin tulevaisuudessa

Ajantasaiset kaavat ja rakennustiedot saadaan uudesta tietojärjestelmästä. Aineistot ovat yhdenmukaisessa ja koneluettavassa muodossa, ja ne ovat yhdistettävissä myös kansainvälisiin aineistoihin. Tietojen vertailu on nopeampaa. Tutkimusmenetelmät ja -työkalut voidaan jakaa myös muiden käyttöön. Tutkimus tehostuu, helpomman vertaisarvioinnin myötä sen laatu paranee ja menetelmät kehittyvät. Tutkija pystyy tarjoamaan laadukkaampaa tietoa päätöksenteon tueksi.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Pelastustyö nopeutuu

Pelastuslaitos saa hätäkeskukselta hälytyksen kerrostalopalosta. Vahinkojen ehkäisemisessä jokainen sekunti merkitsee. Tarvitaan nopeasti tietoa siitä, minne nosturiauton voi pysäköidä, mikä on paras reitti palavaan asuntoon ja minkälaisia uloskäyntejä rakennuksesta on.

Näin tänään

Palopäällikkö katsoo matkalla kohteeseen rakennuksen piirustuksia tabletilla. Ajantasaiset tiedot mm. kulkureiteistä sekä rakennuksen materiaaleista selviävät kunnolla vasta paikan päällä. Kohteessa joudutaan hakemaan parasta sammutuspaikkaa ja sijoittelua kalustolle. Aukkaiden pelastaminen ja sammutustyön aloitus saattavat viivästyä.

Näin tulevaisuudessa

Palopäällikkö saa matkalla älylasien avulla kohteen ajantasaiset tiedot pelastuslaitoksen tietojärjestelmästä. Hän pystyy myös liikkumaan virtuaalisesti onnettomuuspaikalla. Kriittiset tiedot rakennuksesta, sen materiaaleista, omistajasta ja kulkureiteistä ovat tiedossa paikan päälle saavuttaessa. Tiedot opastavat pelastajat nopeasti oikeaa reittiä palavaan asuntoon. Pelastustehtävä ja sammutustyö nopeutuvat, ja vahingot pienenevät.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Oikeudenmukainen kiinteistövero

Kunnassa on ongelma: kiinteistövero ei vastaa todellista tilannetta. Rakennusvalvonnassa tiedetään, että rakennuksia on todellisuudessa enemmän kuin verokannassa ja kunnalta jää merkittäviä määriä veroeuroja saamatta. Puutteita on huomattu myös käyttötarkoitustiedoissa. Osa kiinteistönomistajista saattaa maksaa liikaa veroa, koska ei ole huomannut tarkistaa tietoja.

Näin tänään

Tiedot verottajalle kulkevat väestötietojärjestelmän kautta, joka ei mahdollista tietojen toimittamista rakennelmista. Näin ollen tiedot rakennelmista eivät siirry verottajan rekisteriin. Osa kunnista on käynnistänyt kiinteistöveroselvityksiä. Tiedot tarkistetaan rekistereitä vertailemalla ja maastossa kiertämällä, mikä vaatii paljon aikaa ja työtä.

Näin tulevaisuudessa

Kiinteistövero saadaan toteutettua paremmin ja oikeudenmukaisemmin. Tietojen toimittaminen verottajalle helpottuu uuden tietojärjestelmän avulla. Tietosisältö on myös tarkempi ja laajempi: rakennukselle pystytään määrittelemään yhtä aikaa useampia käyttötarkoituksia.

2020

2025

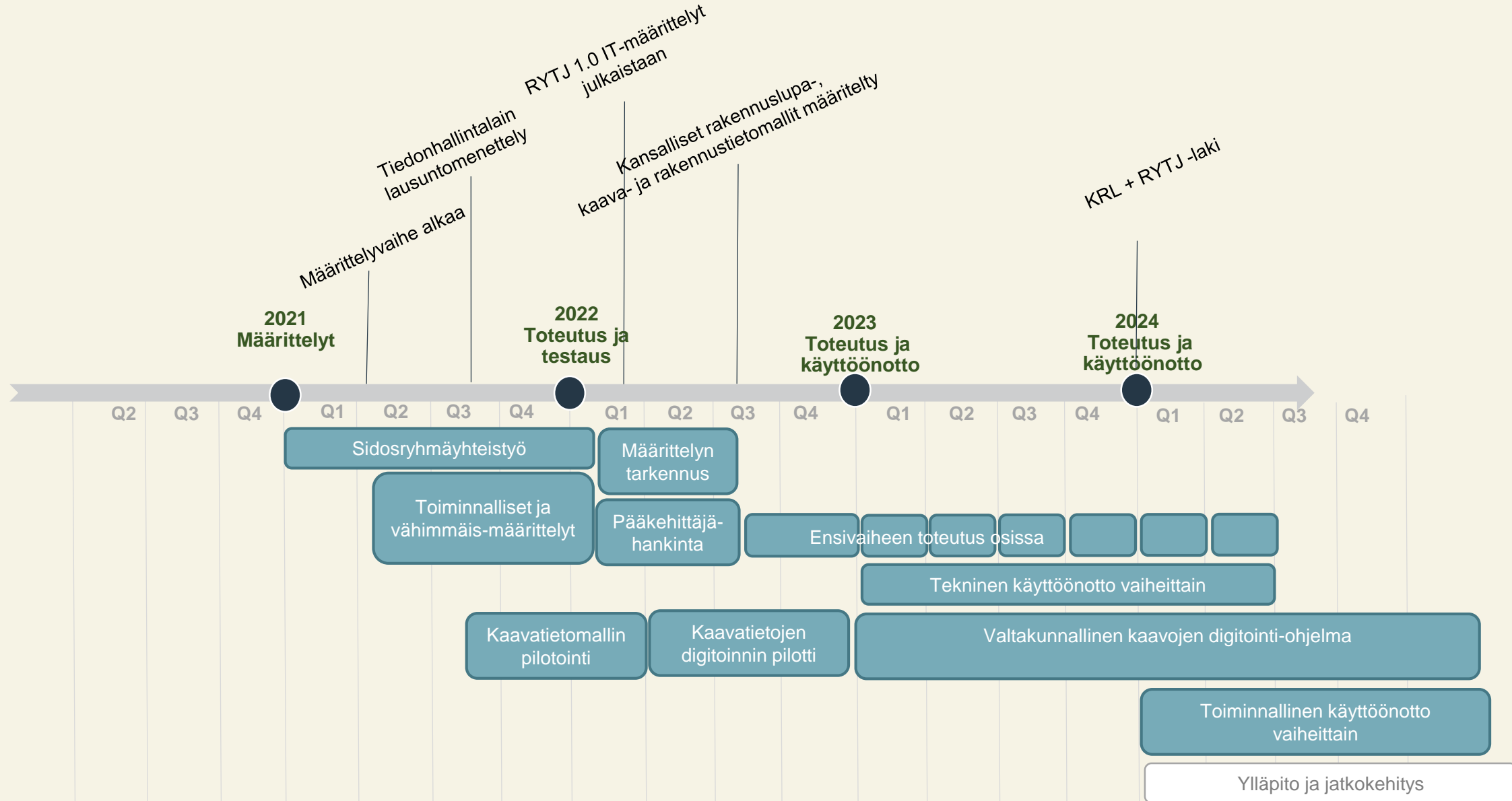

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Tietojärjestelmän aikataulu

Listaus valmistuneista ja tekeillä olevista tietomallitöistä

RAKENTAMINEN:

Rakentamisen lupapäätösten tietomalli

- rakentamislupa*
- purkamislupa*
- maisematyölupa*
- poikkeamispäätös*

Maankäytön rajoitusten tietomalli

- rakennuskielto*
- rakentamisrajoitus*
- toimenpiderajoitus*
- erityisharkinta-alue*

Rakennusjärjestyksen tietomalli

- rakennusjärjestys***

ALUEIDENKÄYTTÖ:

Kaavatietomalli

- asemakaava*
- yleiskaava*
- maakuntakaava***
- kaupunkiseutus suunnitelma***

Tonttijakosuunnitelman tietomalli

- tonttijakosuunnitelma*

HAME-tietomalli

- maakuntakaava(HAME)**

Yleisen alueen suunnitelma

- (katusuunnitelma)
- (puistosuunnitelma)

Merialuesuunnitelman tietomalli

- merialuesuunnitelma

Maapoliittinen ohjelma

- kunnan maapoliittinen ohjelma***

KULTTUURIYMPÄRISTÖ:

Rakennetun

kulttuuriympäristön tietomalli

Rakennusperinnön ja arkeologisen kulttuuriperinnön suojelua koskevien päätösten tietomalli

* Toteutetaan suunnitellussa tietomallimuodossa ensimmäisessä vaiheessa

** Toteutetaan nykyään käytössä olevana tiedostonsiirtototeutuksena

*** Toteutustapa harkinnassa

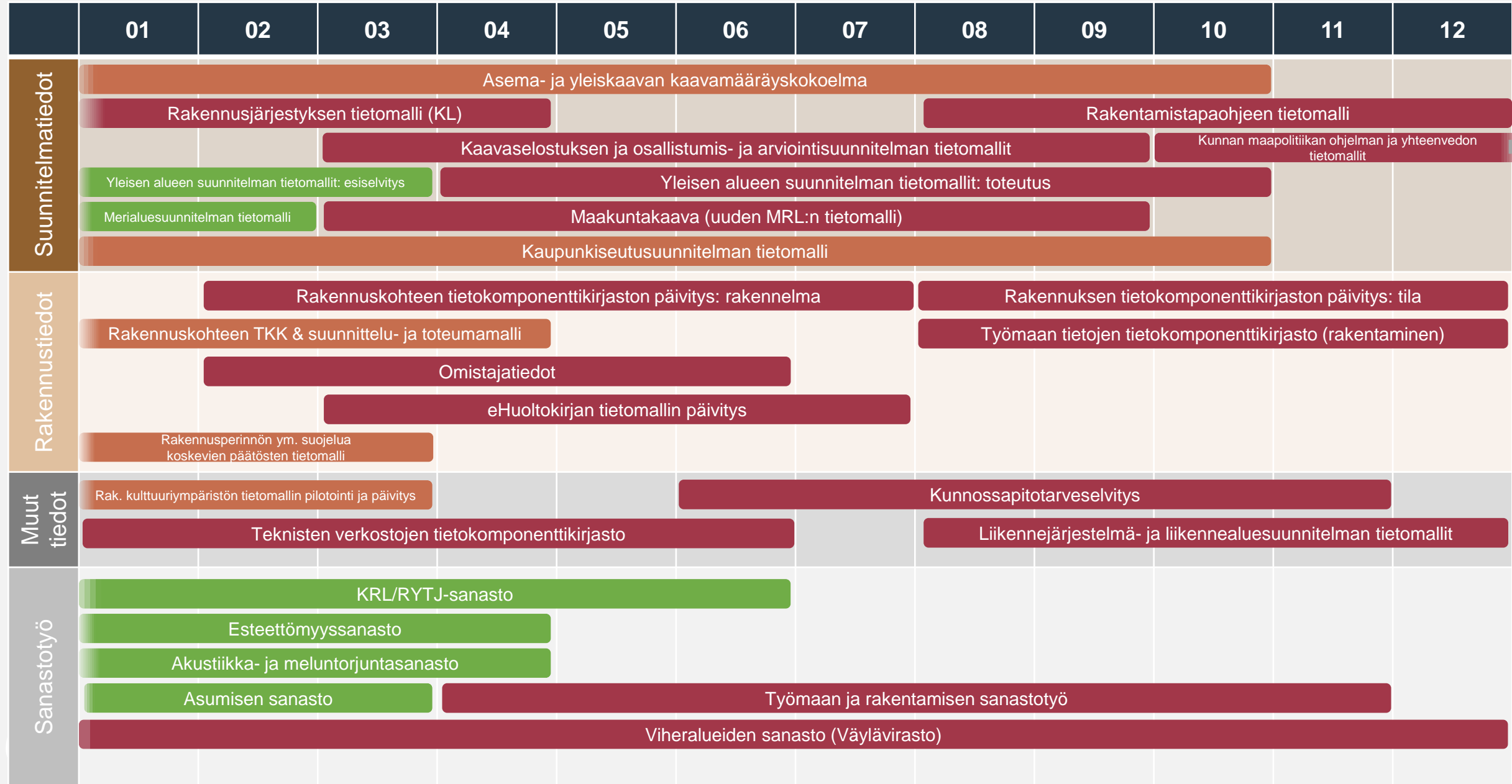
Ryhti-hankkeen yhteentoimivuustyön roadmap 2022

Valmis

Hankinta kesken

Toteutus kesken

Suunnitelma

Lainsäädäntö

- Ympäristöministeriö on asettanut työryhmän Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevan lainsäädäntöä koskevan hallituksen esityksen laatimiseksi
- Työryhmä aloittaa toimintansa helmikuussa 2022
- RYTJ koskeva Hallituksen esitys tulee menemään vuoden 2022 aikana eduskuntaan
- Esityksestä on mahdollisuus lausua

Muutos tehdään yhteistyössä kuntien kanssa

- Uuden tietojärjestelmän ja toimintatapojen käyttöönotto edellyttää selkeää viestintää ja vahva tukea muutokseen.
- Ensi vaiheessa tukea tarvitsevat erityisesti tietojärjestelmän keskeiset tiedontuottajat, kunnat ja maakuntien liitot.
- Ryhti-hankkeen tukiosion tarkoituksena on tukea erityisesti kuntia tietorakenteiden ja toimintatapojen muutoksessa, järjestelmän käyttöönotossa sekä edistää olemassa olevien alueiden käyttö- ja rakennustietojen saattamista käyttöön ajantasaisena ja yhteentoimivana.

Ryhti muutostuki - projektin tavoite

- Tunnistaa kuntien ja maakuntien eri **tarpeet** ja **tukea** kuntia yksilöidysti, kunnat eivät lähde muutokseen nolasta
- Viestiä Ryhti-hankkeen tuomista **hyödyistä**, joita kunnat saavat, kun nykyisiä tiedon tuottamisen, säilyttämisen ja käyttämisen toimintatapoja kevennetään ja yhdenmukaistetaan valtakunnallisella tasolla
- Avoimen valmistelun ja vuorovaikutuksen lisääminen Ryhti-hankkeen ja kuntien välillä
- Vuorovaikutteinen palvelu, jossa samalla kunnista kerätään arvokasta tietoa tietojärjestelmän kehitykseen

Kuntatuen toimenpiteet

Ensimmäinen vaihe 2022

- Palvelun tarkempi suunnittelu yhdessä sidosryhmien kanssa
- Viestinnän käynnistäminen
- Kunta- ja maakuntakohtaiset tiekartat

Toinen vaihe 2022-2023

- Tiekartan mukaiset muutoksen tukitoimenpiteet
- Julkisten hankintojen tuki
- Jatkuva neuvontapalvelu – mentoriohjaus
- Koulutukset
- Viestintä ja vuorovaikutus

Suomen kunnilla ja
Maakuntien liitoilla on
digikyvykyys ja valmius
uuden RYTJ –järjestelmän
käyttöönottoon

Kiitos!

ym.fi/ryhti

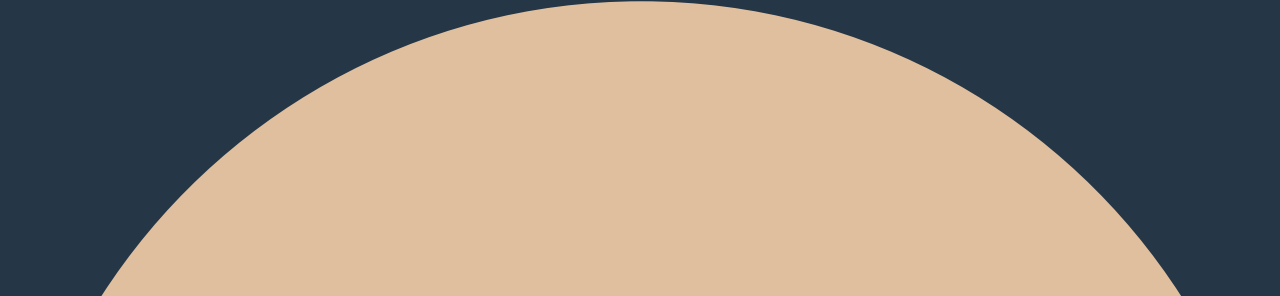
ryhti@ym.fi

ym.fi/yhteentoimivuus

yhteentoimivuus@ym.fi

Tilaa uutiskirje: ym.fi/ryhti

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Kysy, Ryhti- tiimi vastaa

